

Vodnjak, ki ob podznožju spomenikovemu toči bližnjemu prebivalstvu in memogredijočim bistro vodo, ponaša se ob praznikih tudi še z brizgljanjem vodomernih žarkov. Od kedaj ta spominek stoji, ne vem povedati, ker mi opešane oči niso dale slediti po kakih letnicah. Ime umetnika Fernkorn-a pač svedoči o najnovejšem času; Marijini kip pa tudi da soditi, da se je za njegovo napravo moral zanimati le kaki Njeni častilec. —

Iz kaptolskega trga zavil sem jo na dober namen po ulici proti zapadu, zaobrnil se kmalu zopet v drugo ulico proti levi, in tako nevedoma in po naključju prišel do cerkve Sv. Marije. Slišal sem sicer že večkrat prej o njej, videl je pa še nobenkrat ne. Stoji na zmerni višini, in mnogo kamnitih stopnic pelje proti njenemu vходу. Pospel sem se po njih, in kmalu stal v ne ravno veliki, a jako ukusno zidani in lepo ogleštani cerkvi. Žive duše ni bilo v njej. Bila je ona nekdanj samostanska čč. gg. oo. cistercienzov, ki so se bili nastali v Zagrebu že l. 1315, in bili baje na moč priljubljeni. Akoravno ni bilo to po njihovih redovnih pravilih, so oni vendar zvrševali tu in po deželi misijonarska opravila, pridigovali, učili in bili temu ljudstvu v veliko koristi. Časi cesarja Jožefa II. so baje odpravili tudi ta samostan, prostor pa, na katerem stojita cerkev in nekdanj k njej pripadajoča poslopja, ostane zgodovinsko znamenit tudi zaradi tega, ker so se za čase bojov med zgornjem in kapitleskem mestom sprednje straže ravno tu okol mnogokrat krvavo steple. —

Od imenovane cerkve prišel sem zopet na Jelačičev trg nazaj. Poleg drugih, vmes zelo velikih in krasno zidanih poslopij, ki ga na vse strani opasujejo, nahaja se tu tudi samostan in bolnišnica usmiljenih bratov. Spominjam se, da sem nekje bral, da se mestni magistrat ravno pogaja z omenjenimi redovniki, da bi se z bolnišnico in samostanom umaknili zunaj mesta kam na kaki primerni in zdravi kraj, kar se naše dni glede bolnišnic tudi po drugih mestih, — vmes tudi v Ljubljani —, želi in namerava. Mnoge nalezljive bolezni, zdravju nevarna izhlapija in sploh slabi zrak, ki so neizogibljivi nasledek takih naprav, želje in nameravanja za odstranjenje pač popolno opravičujejo. —

Iz Jelačičevega trga prišel sem zopet v Ilico, in nikakor se zamogel dovolj načuditi krasnim poslopijem in bogato založenim raznovrstnim prodajalnicam, ki so kazale in ponujale v svojih izložbah memogredočim malo da ne vsega, kar si koli človeško oko poželeti zamore. V tej zadevi se Zagreb res zamore enačiti z vsakim prestolnim mestom. — Naprej grede sem prišel zopet do Kačičevega spominka in Mesničke ulice, ki se strmo pospenja v zgornje mesto. Nameraval sem se namreč pokloniti neki visokorodni gospej (pl. P.), s katero sva si znana še od otročjih let, in ima v tej okolici svoj prelepi dom. A odšla je bila v razstavo; pustil sem toraj le služkinji svojo vizitnico. —

Prvotni moj namen bil je, ostati v Zagrebu le en dan (12. oktobra) in odhajati zvečer že proti Karlovcu naprej; pa — polovica dneva je bila skoraj že minila,

in ako sem določil popoldan za ogled razstave, potem bi bila moja pomudba vendar le prekratka, in mnoge zanimivosti zagrebske ostale bi bile neogledane. Sklenil sem toraj primakniti svoji navzočnosti v Zagrebu vsaj še pol dneva. Zaradi tega je bilo pa treba misliti kar koj tudi na prenočišče. Rajski jesenski dnevi prouzročili so bili, da so tujci kar kupoma sulji v Zagreb, in v kateri krčmi sem vprašal za posteljo, povsod se je reklo: „Je že vse oddano“. Poslednjič me je v hotelu „Brukner“ neki postrežljivi človek, (— in da so bili sploh vsi ljudje v Zagrebu, s katerimi sem kaj občeval, jako postrežljivi, priljudni, zgovorni in omikanega vedenja, naj bo jim tu na čast javno povedano) — opozoril na neko privatno stanovanje koj v zadnjem oddelku imenovanega hotela. In res, — neka prav honetna, že bolj priletna gospa, — vdova bivšega učitelja iz Štajerske —, imela je eno izmed dveh svojih sob na razpolaganje, kjer sem si tudi kaj prav dobro in snažno prenočišče zagotovil. Ena izmed večjih skrbi za danes je bila zdaj odložena; kajti ni je kmalu večje neprijetnosti, kakor če človek v daljnem tujem kraju zvečer ne ve kam pod streho k počitku, katerega je na popotovanju vsak še posebno potreben. — Veliko ložej, kot posteljo, je bilo dobiti kaj za pod zobe, in tudi v tem oziru moram dati Zagrebčanom čast, da se vsaj, kedar sem jest kaj zavžival, niso ravnali po pravilu: „Zdaj je čas, da si kuje no železo in si okoristimo žepe na račun tujcev“. Dobra, ukusno pripravljena jedila in tudi zdrave pijače dobile so se po primerno nizkih cenah. —

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Zdravilna palica. Neki berlinski lekarnar je napravil posebno palico za turiste. Ta palica je votla in ima v sredi zdravila za razne bolezni, katere utegnejo napasti hribolazce.

Slovaškemu pisatelju Hurbanu postavili so te dni spomenik. Slovesno odkritje spomenika je pa bilo prepovedano od ogerske vlade.

Novice.

Deželni zbor kranjski.

V tretji seji dne 21. t. m. izroči se najprve več prošenj in poročil dež odbora dotičnim odsekom potem pa posl. Klun in tovariši stavijo glede na to, da se vkljub veliki potrebi ne ustanovi zopet gimnazija v Kranji in glede na to, da se za prvi razred nižje gimnazije v Ljubljani ni dovolila prepotrebna tretja vzporednica, do c. kr. deželne vlade sledeča vprašanja:

1. Zakaj krati vis. c. kr. učna uprava naši slovenski ukaželjni mladini pravico do vstopa v gimnazije?

2. Ali jej je resna volja, da popolni slovensko nižjo državno gimnazijo v Ljubljani v osemrazredno popolno gimnazijo in jej preskrbi novo poslopje?

3. Ali se ni še vis. c. kr. učna uprava prepričala o potrebi, da z ozirom na tolikoštevilne prošnje in oglase za vsprejem v gimnazije vendar že zopet otvori toliko potrebno in obče zaželeno gimnazijo v Kranju?